

Державна служба статистики України

СХВАЛЕНО

Рішення Комісії з питань
удосконалення методології
та звітної документації
(протокол від 04.12.2020
№ КПУМ/25-20)

**СТАНДАРТНИЙ ЗВІТ З ЯКОСТІ
ДЕРЖАВНОГО СТАТИСТИЧНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ
"ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ"
2.03.11.05**

електронна пошта: I.Senchuk@ukrstat.gov.ua
телефон: (044) 235-40-66
керівник ДСС: Сенчук І. В.

Київ – 2020

ЗМІСТ

	Стор.
1. Вступ.....	3
2. Компоненти якості державного статистичного спостереження.....	5
2.1. Відповідність	5
2.2. Точність	6
2.3. Своєчасність та пунктуальність	7
2.4. Доступність та зрозумілість.....	8
2.5. Послідовність та зіставність.....	9
2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів.....	9
2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів.....	10
2.8. Конфіденційність, прозорість та захист.....	11
3. Заключна частина.....	12

1. Вступ

Стандартний звіт з якості (далі – звіт) державного статистичного спостереження щодо діяльності підприємств водного транспорту (далі – ДСС, спостереження) підготовлено з метою інформування користувачів стосовно основних критеріїв та індикаторів якості його результатів. Звіт містить загальну інформацію, яка не залежить від результатів конкретного періоду державного статистичного спостереження щодо діяльності підприємств водного транспорту, а визначається чинною методологією, процедурами обробки даних і методами вимірювання статистичних даних і процесів.

Наведені у звіті компоненти якості, такі як відповідність, точність, своєчасність та пунктуальність, доступність та зрозумілість, послідовність та зіставність, відповідають принципам виробництва статистичної продукції, які визначено розділом III Принципів діяльності органів державної статистики, затверджених наказом Держстату від 17.08.2018 № 170.

Метою проведення спостереження є формування інформації про перевезення вантажів та пасажирів підприємствами водного транспорту для інформаційного забезпечення аналізу ринку послуг водного транспорту, статистики національних рахунків.

Спостереження запроваджене у 1995 році. За час проведення, ДСС зазнало змін у частині програми (переліку показників), охоплення статистичних одиниць, періодичності подання, а також використання класифікаторів.

Спостереження відповідно до Довідника розділів статистики належить до розділу 2.03 "Економічна діяльність" за тематикою статистичного виробництва 2.03.11 "Транспорт".

Нормативно-правовою основою проведення спостереження є закони України "Про державну статистику" та щорічний план державних статистичних спостережень, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України.

ДСС враховує положення, визначені регламентами ЄС від 19 квітня 2007 року № 425/2007 стосовно статистики перевезень вантажів внутрішніми водними шляхами (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32007R0425>); від 7 листопада 2007 року № 1304/2007 стосовно класифікації вантажів на транспорті NST 2007 та Директиви 2009/42/ЄС Європейського парламенту і Ради від 6 травня 2009 року стосовно статистичних даних про перевезення вантажів і пасажирів морем (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX%3A32009L0042>).

Порядок проведення ДСС визначений Методологічними положеннями з організації державного статистичного спостереження щодо діяльності підприємств водного транспорту (далі – Методологічні положення), затвердженими наказом Держстату від 24.01.2020 № 64 та розміщеними на офіційному вебсайті Держстату (www.ukrstat.gov.ua) у розділі "Методологія та

класифікатори"/"Статистична методологія"/"Економічна статистика"/
"Економічна діяльність"/"Транспорт".

Джерелами інформації ДСС є:

дані за формами № 31-вод (квартальна) "Звіт про перевезення вантажів і пасажирів водним транспортом", затверджена наказом Держстату від 14.06.2019 № 212, та № 51-вод (місячна) "Звіт про роботу підприємства водного транспорту", затверджена наказом Держстату від 14.06.2019 № 213, що розміщені на офіційному вебсайті Держстату у розділі "Для респондентів"/"Альбом форм державних статистичних спостережень"/"Економічна статистика"/"Економічна діяльність"/"Транспорт";

адміністративні дані Державної служби морського та річкового транспорту щодо суб'єктів господарювання, які мають ліцензії на провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів водним транспортом, які використовуються для формування сукупності одиниць і переліку респондентів ДСС (розміщені у вільному доступі <https://marad.gov.ua/ua/poslugi/licenzuvannya>);

адміністративні дані щодо кількості морських та річкових суден Державної служби морського та річкового транспорту, які отримуються за запитом;

адміністративні дані щодо кількості риболовних суден Державного агентства рибного господарства, які отримуються відповідно до Угоди № 5 від 03.05.2019 щодо взаємообміну інформаційними ресурсами між Державною службою статистики та Державним агентством рибного господарства;

адміністративні дані щодо експлуатаційної довжини внутрішніх річкових судноплавних шляхів загального користування Державної установи "Держгідрографія", які отримуються за запитом.

Основними статистичними продуктами, в яких оприлюднюються дані за результатами спостереження, є:

експрес-випуск "Підсумки роботи транспорту";

статистична інформація "Обсяг перевезених вантажів за видами транспорту", "Вантажообіг за видами транспорту", "Кількість перевезених пасажирів за видами транспорту", "Пасажирообіг за видами транспорту"; "Обсяг перевезених вантажів за видами транспорту (1995-20_)", "Кількість перевезених пасажирів за видами транспорту (1995-20_)", "Перевезення вантажів морським транспортом за видами вантажів", "Перевезення вантажів річковим транспортом за видами вантажів",

статистичні збірники "Статистичний щорічник України", "Україна в цифрах", "Транспорт України";

довідь "Про соціально-економічне становище України";

повідомлення для ЗМІ "Про соціально-економічне становище України".

Крім того, інформацію за результатами ДСС Держстат надає:

за запитом користувачів статистичної інформації у порядку та на умовах, визначених чинним законодавством;

відповідно до угод щодо взаємообміну інформаційними ресурсами між Держстатом та іншими державними органами, установами, організаціями.

міжнародним організаціям (Євростату) у рамках виконання міжнародних зобов'язань України, а також статистичним службам інших країн за їхніми запитами.

На територіальному рівні оприлюднення регіональних даних за результатами спостереження здійснюється на офіційних вебсайтах територіальних органів Держстату.

2. Компоненти якості державного статистичного спостереження

2.1. Відповідність

Відповідність – це ступінь, з яким результати державних статистичних спостережень задовольняють поточним та потенційним потребам користувачів.

Державне статистичне спостереження проводиться для інформаційного забезпечення аналізу стану ринку послуг водного транспорту для задоволення потреб органів державної влади, бізнесу, представників наукової діяльності та інших користувачів статистичної інформації, а також різних галузей статистики. Зокрема, статистики національних рахунків, з метою забезпечення річного та квартального розрахунку валового внутрішнього продукту виробничим методом у фактичних та постійних цінах відповідно до положень міжнародних стандартів Системи національних рахунків ООН 2008 року та Регламенту (ЕС) від 21.05.2013 № 549/2013 Європейського Парламенту і Ради щодо Європейської системи національних та регіональних рахунків у Європейському Союзі (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013R0549&from=en>).

Статистичними показниками спостереження є:

- вантажообіг водного транспорту;
- обсяг перевезених вантажів водним транспортом;
- пасажирообіг водного транспорту;
- кількість перевезених пасажирів водним транспортом;

Одиницею ДСС є місцева одиниця за видом економічної діяльності; респондентами спостереження є юридична особа та відокремлений підрозділ юридичної особи. При проведенні спостереження використовують національні класифікатори, а саме Класифікацію видів економічної діяльності (КВЕД), Класифікацію інституційних секторів економіки (КІСЕ), Класифікатор об'єктів адміністративно-територіального устрою України (КОАТУУ), Класифікацію організаційно-правових форм господарювання (КОПФГ).

Формування усіх показників здійснюється кожен місяць у розрізах:

- 1) за видами перевезень: морські, річкові;
- 2) за видами сполучення: каботажне (внутрішнє), закордонне;

3) по регіонах.

Формування показника щодо обсягу перевезених вантажів водним транспортом також здійснюється у розрізі видів вантажів.

Ретроспективні розрахунки даних цього спостереження не здійснювалися. Динаміка показників цього спостереження ведеться з 1980 року.

2.2. Точність

Точність – це ступінь наближеності розрахунку до дійсних значень.

Спостереження за ступенем охоплення є суцільним, проводиться з місячною періодичністю.

Формування генеральної сукупності, сукупності одиниць, яка безпосередньо буде досліджуватись, і переліку респондентів ДСС здійснюється на державному рівні щорічно на базі реєстру статистичних одиниць (РСО) у частині статистичного реєстру підприємств (СРП) та включає одиниці, які є активними станом на 01 листопада поточного року та відповідають критеріям, визначеними Методологічними положеннями, а саме:

тип статистичної одиниці: місцева одиниця за видом економічної діяльності;

інституційний сектор економіки відповідно до КІСЕ підприємства, частиною якого є місцева одиниця: S.11 "Нефінансові корпорації";

основний вид економічної діяльності згідно з КВЕД: класи 50.10 "Пасажирський морський транспорт", 50.20 "Вантажний морський транспорт", 50.30 "Пасажирський річковий транспорт", 50.40 "Вантажний річковий транспорт".

Для забезпечення точності даних, які отримуються шляхом збору інформації безпосередньо від респондентів, аналізується рівень надання звітів респондентами, залученими до ДСС, та причини їх ненадання. Орієнтовний рівень відповідей для ДСС становить 93,3%. Для його досягнення, у разі відсутності звіту, використовують безпосередній контакт з респондентом для з'ясування причин неотримання звіту.

У випадках відсутності даних від окремих респондентів органи державної статистики виявляють причини неотримання інформації. Середній рівень невідповідей у 2019 році становив 6,7%. Переважна більшість випадків неотримання звітів від респондентів пов'язана з об'єктивними причинами, зокрема, сезонність виконання перевезень водним транспортом, відсутність замовлень на здійснення перевезень тощо.

Для контролю якості результатів ДСС застосовуються методи аналізу даних у часі (динаміка показника за останні 2-3 звітні періоди) й аналізу даних у просторі (по регіонах). В подальшому бази даних з регіонального рівня надсилаються на державний рівень, де об'єднуються в єдиний масив даних, повторно контролюються.

При проведенні спостереження за формами № 31-вод (квартальна) та № 51-вод (місячна) методи компенсації відсутніх даних не застосовуються, сезонні коригування не здійснюються.

У ході проведення ДСС здійснюється регулярний перегляд даних, зумовлений появою нової більш повної інформації, що була недоступна на час формування статистичних показників, уключаючи уточнення даних респондентами.

За підсумками року регулярному перегляду підлягає інформація про обсяги перевезених вантажів та кількість перевезених пасажирів за всі місяці звітного року як по Україні, так і за регіонами.

2.3. Своєчасність та пунктуальність

Своєчасність – це період часу між подією або явищем, що описують статистичні дані, та публікацією цих статистичних даних.

Пунктуальність – це період часу між фактичною датою публікації даних та плановою датою, яка визначена в офіційному календарі публікацій.

Терміни оприлюднення статистичної інформації та публікацій за результатами розробки спостереження визначаються планом державних статистичних спостережень та розміщуються на офіційному вебсайті Держстату в Календарі оприлюднення статистичної інформації (розділ "Діяльність"/"Плани та графіки роботи"), де вказані відповідні дати і час розміщення.

Оприлюднення статистичної інформації здійснюється в заплановані терміни, випадків порушення термінів оприлюднення статистичних продуктів не було.

Переглянуті дані оприлюднюються на офіційному вебсайті Держстату/ТОД згідно з Календарем оприлюднення інформації та супроводжуються відповідними поясненнями.

Користувачі попередньо інформуються про дату і/ або час оприлюднення переглянутої інформації, а також деталізацію перегляду.

Збір, обробка, аналіз і поширення інформації за результатами спостереження здійснюються в такі терміни:

	Збір первинних даних	Обробка первинних даних	Аналіз зведених даних	Поширення / Перше оприлюднення статистичної інформації
форма № 51-вод (місячна)	не пізніше 5 числа місяця, наступного за звітним	до 12 числа після звітного періоду	до 19 числа після звітного періоду	на 20-22 день після звітного періоду
форма № 31-вод (квартальна)	не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним періодом	до 39 дня після звітного періоду	до 45 дня після звітного періоду	на 46 день після звітного періоду

Запити користувачів щодо надання інформації виконуються в терміни, передбачені Законом України "Про доступ до публічної інформації".

2.4. Доступність та зрозумілість

Доступність – це характеристика простоти та легкості, з якою користувач може отримати статистичні дані; вона визначається фізичними умовами, за наявності яких користувачі можуть отримати доступ до статистичних даних.

Зрозумілість – це характеристика простоти та легкості розуміння користувачем статистичних даних; вона вимірюється через інформаційне середовище, в якому представлені статистичні дані, що супроводжуються відповідними метаданими.

Метадані ДСС розміщено на офіційному вебсайті Держстату у розділі "Діяльність Служби"/"Статистичні спостереження"/"Метаописи державних статистичних спостережень"/"Економічна статистика"/"Економічна діяльність"/"Транспорт".

Із метою забезпечення вільного та одночасного доступу користувачів результати спостереження розміщуються у вільному доступі на офіційному вебсайті Держстату:

у форматах *.doc, *.pdf в щомісячному експрес-випуску "Підсумки роботи транспорту" в розділі "Експрес-випуски"/"Економічна статистика"/"Транспорт";

у форматах *.doc, *.xls у щомісячній статистичній інформації "Обсяг перевезених вантажів за видами транспорту", "Вантажообіг за видами транспорту", "Кількість перевезених пасажирів за видами транспорту", "Пасажирообіг за видами транспорту" та у щоквартальній статистичній інформації "Перевезення вантажів морським транспортом за видами вантажів", "Перевезення вантажів річковим транспортом за видами вантажів", у річній статистичній інформації "Обсяг перевезених вантажів за видами транспорту (1995-20_)", "Кількість перевезених пасажирів за видами транспорту (1995-20_)" в розділі "Статистична інформація"/"Економічна статистика"/"Транспорт".

Контакти для отримання додаткової інформації щодо результатів цього спостереження, відповідного методологічного забезпечення, а також довідок щодо умов розповсюдження його результатів:

адреса: 01601, м. Київ, вул. Шота Руставелі, 3

телефон: (044) 287–61–33

електронна пошта: O.Myslinskiy @ukrstat.gov.ua; office@ukrstat.gov.ua.

Контактна інформація для оформлення інформаційного запиту:

телефон: (044) 287–06–72

факс (044) 235–01–26

електронна пошта: el.zapyt@ukrstat.gov.ua.

2.5. Послідовність та зіставність

Послідовність двох або більше статистичних даних означає, наскільки в державних статистичних спостереженнях, у рамках яких вони вироблялися, використовувались однакові метадані – класифікації, визначення і сукупність, що вивчається, а також гармонізовані методи.

Зіставність – це окремий випадок послідовності, коли статистичні дані відносяться до тих самих об'єктів даних, а ціль їхнього об'єднання – зробити порівняння у часі або по регіонах, або за іншими сферами діяльності.

Спостереження уключає такі елементи, як система статистичних показників (їх зміст, визначення), одиниці спостереження, генеральна сукупність, звітний період та періодичність обстеження, географічне охоплення тощо.

Визначення показників спостереження не зазнавали змін. Це дозволяє проводити порівняння у динаміці таких показників:

- обсяг перевезених вантажів водним транспортом;
- вантажообіг водного транспорту;
- кількість перевезених пасажирів водним транспортом;
- пасажирообіг водного транспорту.

Водночас відбулося декілька змін, які вплинули на зіставність показників за весь період проведення спостереження:

1) зміна класифікацій видів діяльності:

до 2001 року включно для узагальнення інформації використовувався Загальний класифікатор галузей народного господарства (ЗКГНГ). Починаючи з 2002 року, формування та оприлюднення показників ДСС здійснювалося за Класифікацією видів економічної діяльності (КВЕД), затвердженою наказом Держкомстату від 22.10.1996 № 441, уведеною на заміну ЗКГНГ. Починаючи з 2013 року, використовується нова версія КВЕД (ДК 009:2010). Показники спостереження є зіставними в межах періоду, в якому діяла одна класифікація;

2) зміна територіального охоплення:

з 2014 року дані ДСС не враховують тимчасово окуповану територію Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частину тимчасово окупованих територій у Донецькій та Луганській областях.

2.6. Оцінка потреб та очікувань користувачів

Користувачами інформації, отриманої за результатами ДСС, є органи державної влади та місцевого самоврядування, бізнес (підприємства, установи та організації), науковці та дослідники, засоби масової інформації, громадські організації, міжнародні організації, громадяни.

У вересні 2019 року Держстат провів анкетне опитування користувачів статистичної інформації щодо показників статистики транспорту, з метою вивчення рівня задоволення інформаційних потреб користувачів статистичної інформації, наведеної у статистичному збірнику "Транспорт і зв'язок України",

та аналогічних статистичних публікаціях територіальних органів Держстату, а також визначення оцінки якості зазначеної статистичної інформації.

Згідно з результатами анкетного опитування користувачів про рівень задоволення потреб в інформації щодо стану та розвитку транспорту 36% опитаних користувачів зазначили, що статистична інформація зі статистики транспорту є основною або важливою складовою їхньої діяльності та 51% - додатковою інформацією. 83% користувачів отримують необхідну інформацію електронними засобами (Інтернет, вебсайт Держстату/ТОД та ін.), 26% опитаних отримують її у відповідях на запити.

Результати анкетного опитування свідчать, що статистичну інформацію з вищевказаного видання постійно або періодично використовує 73% користувачів. Основною метою використання цих даних є аналіз та прогнозування соціально-економічного розвитку країни та регіонів, про що зазначили 39% користувачів; для моніторингу виконання загальнодержавних і регіональних програм розвитку – 33%; здійснення міжнародних порівнянь – 7%; для розробки концепцій, програм, законодавчих та нормативно-правових актів – 27%; для наукових досліджень – 10%.

Від 60% до 78% користувачів дали оцінку "Відмінно" та "Добре" за всіма критеріями якості даних щодо основних показників з тематики опитування. При цьому найбільш важливим критерієм користувачі визначили "Доступність та послідовність", на другому місці – "Точність/Надійність" та "Відповідність/Релевантність", на третьому – "Своєчасність та Пунктуальність".

78% опитаних на "Відмінно" та "Добре" оцінили інформаційне забезпечення користувачів з тематики опитування. 16% опитаних вказали на поліпшення якості інформаційного забезпечення щодо статистики транспорту порівняно з минулим роком, 58% вважають, що вона залишилась без змін.

Результати проведення анкетного опитування щодо статистики транспорту розміщені в розділі "Анкетні опитування" офіційного вебсайту Держстату. У цьому ж розділі користувачі мають можливість ознайомитися із заходами, які вживаються на підставі отриманих результатів анкетного опитування для поліпшення якості статистичної інформації.

Потреби користувачів вивчаються шляхом аналізу їхніх запитів відповідно до законів України "Про доступ до публічної інформації", "Про звернення громадян".

2.7. Ефективність, витрати та навантаження на респондентів

Держстат здійснює щорічну оцінку звітного навантаження на респондентів на підставі Методики вимірювання звітного навантаження на респондентів, затвердженої наказом Держстату від 14.05.2013 № 149.

У цілому по Україні у 2020 році звітне навантаження на респондентів порівняно з 2019 роком зменшилося за формою № 31-вод (квартальна) на 71,4% та формою № 51-вод (місячна) на 26,3% за рахунок зменшення респондентів (за даними матриці участі респондентів у державних статистичних спостереженнях).

За результатами анкетного опитування для визначення звітного навантаження на респондентів середні витрати часу на заповнення форми № 31-вод (квартальна) становить 46 хв., а форми № 51-вод (місячна) – 55 хв. Більшості з числа опитаних респондентів (86%) у формі № 31-вод (квартальна) та (84%) за формою № 51-вод (місячна) було нескладно зрозуміти роз'яснення та зміст показників, підготувати інформацію та заповнити форми.

Індекс задоволеності респондентів становить 93% за формою № 31-вод (квартальна) та 92% за формою № 51-вод (місячна) (при середньому показнику по державних статистичних спостереженнях 89%).

Для спрощення процедури подання респондентами форм державних статистичних спостережень передбачено подання електронного звіту. Кількість респондентів, які подають звіти в електронному вигляді, постійно збільшується. Частка звітів, отриманих в електронному вигляді за формою № 31-вод (квартальна), у III кварталі 2020 року становить 87%. Частка звітів, отриманих в електронному вигляді за формою № 51-вод (місячна), у III кварталі 2020 року становить 83,3%.

2.8. Конфіденційність, прозорість та захист

Знеособлення постачальників даних, конфіденційність інформації, яку вони надають, та її використання тільки в статистичних цілях мають бути гарантовані. Органи державної статистики мають поширювати статистичні дані об'єктивно, професійно та прозоро.

Захист конфіденційної статистичної інформації є одним із основних принципів проведення ДСС.

Забезпечення статистичної конфіденційності у практиці проведення ДСС здійснюється відповідно до вимог законів України "Про державну статистику", "Про інформацію", "Про захист персональних даних", "Про доступ до публічної інформації", з урахуванням основних принципів і методів, визначених Методологічними положеннями щодо забезпечення статистичної конфіденційності в органах державної статистики, міжнародних вимог до правил конфіденційності статистичної інформації відповідно до регламентів ЄС.

Для забезпечення встановлених національним і міжнародним законодавствами гарантій забезпечення статистичної конфіденційності перед респондентами реалізуються такі заходи:

1) захист первинних даних, отриманих органами державної статистики від респондентів у ході проведення ДСС, відповідно до вимог Закону України "Про державну статистику" та використання їх виключно для статистичних цілей;

2) надання статистичної інформації, отриманої за результатами ДСС, користувачам у зведеному знеособленому вигляді;

3) нерозповсюдження статистичної інформації, яка була отримана в ході проведення ДСС, якщо є загроза розкриття первинних даних.

Загроза розкриття первинних даних установлюється за правилом порогового значення, згідно з яким значення статистичного показника є вразливим, якщо у ньому міститься менше статистичних одиниць, ніж визначено

пороговим значенням (порогове значення повинне бути щонайменше три), та за правилом домінанти, згідно з яким значення є вразливим, якщо статистична інформація розрахована з перевагою однієї (80 і більше відсотків визначеного обсягу показника) або двох одиниць (90 і більше відсотків визначеного обсягу показника).

Основними методами уникнення розкриття первинних даних для агрегованих даних є неоприлюднення вразливого значення (первинне блокування) та блокування значень, за допомогою яких можна розрахувати вразливі значення, що були заблоковані на етапі первинного блокування (вторинне блокування) включаючи блокування значень взаємопов'язаних показників та беручи до уваги їх розрізи й агрегацію.

3. Заключна частина

В 2019 році відбулися зміни в редакційних назвах показників: "Вантажооборот водного транспорту" на "Вантажообіг водного транспорту", "Пасажирооборот водного транспорту" на "Пасажирообіг водного транспорту". Ці зміни вносились до Методологічних положень.

Основним перспективним напрямом подальшої роботи буде розроблення проєктів форми ДСС щодо перевезення вантажів річковим транспортом та форми ДСС щодо перевезення вантажів морським транспортом, переведення нової форми ДСС до ІССІ та опрацювання питання переведення ДСС на квартальну основу.